

Geschreven vanuit Bujumbura

Boek-fictie " Geschreven vanuit Bujumbura" door Yoshikazu Kamigaïto

Vertaling uit het Japans en bewerking in het Frans: Jean-Maurice Huard

Nederlandse versie: Peter Keijers

Duitse versie: Andréas Peil

Hoofdstuk 5

(Aan een jong familielid)

Lieve Naoko

De dag nadat ik mijn vorige brief verstuurde nodigden de kernleden van de karateclub me uit voor een picknick in de bergen. We zaten met z'n twaalf in een minibus.

Het grootste deel van het land ligt op een plateau boven de 1.000 meter. We reden die dag oostwaarts tot aan de continentale scheidingslijn, 3.000 meter boven de zeespiegel. Vervolgens reden we verder naar Gitega, de tweede grootste stad van het land (in Japan zou het een bergdorp heten) in het midden op de kaart. De reis duurde ongeveer tien uur. Doordat Bujumbura aan de westelijke grens ligt, reisden we bijna over de helft van de breedte van het land. Dat geeft een idee hoe groot het land is.

Toen ik het platteland zag, besepte ik dat de hoofdstad een wereld op zich is. De mensen moeten er overleven met het weinige dat ze hebben. Het woord "zelfvoorziening" waarvan ik dacht dat het in onbruik was geraakt, kwam bij me op. Bij het horen van onze minibus doken oude mensen en kinderen op langs de kant van de weg om ons fruit en groenten aan te bieden. Ik was ontroerd bij de gedachte aan het kleine aantal auto's dat hier per dag passeert. Daarbij, wie zou hun onappetijtelijk uitziend voedsel willen kopen?

Hun onbezorgdheid gaf me de indruk dat zij wachten op schoongemaakte vissen die uit de hemel vallen, gedroogd en klaar om op te eten.

In zulk een regio merkt men hoe primitief de huizen zijn en de mensen die er wonen. De bewoners lijken tot een ander ras te behoren. Velen hebben een donkere huidskleur, die aan coca doet denken, met blauwachtige accenten en hun korte neuzen lijken op geplette kauwgom. De mensen in de hoofdstad daarentegen zijn vaak zodanig bleek dat hun sproeten te zien zijn. Het lijkt wel alsof de Tutsi's in de hoofdstad in een tuin leven, terwijl de Hutu's naar de bergen zijn verbannen.

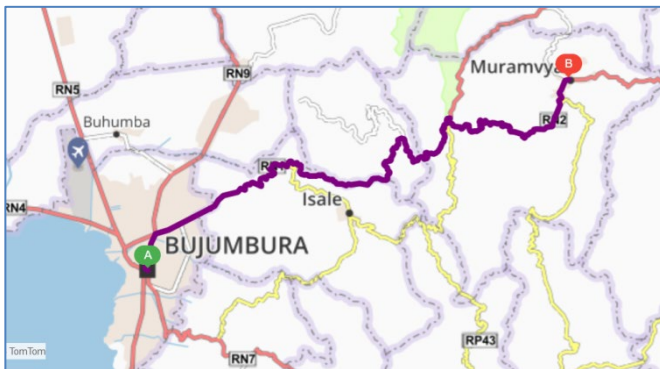
Er werd mij verteld dat Europeanen de indeling Tutsi en Hutu verzonnen omdat het hen goed uitkwam. Mijn karatevrienden willen niet dat ik de kwestie aansnijd (vooral omdat ik er nog maar pas ben) .....

Het was Sawada's eerste keer buiten de hoofdstad. De bergketen die de waterscheiding vormt, rijst op uit het Tanganyika-meer. Zodra men Bujumbura verlaat, wordt het landschap bergachtig en is begroeid met dichte bossen. Men kan wel zeggen dat nagenoeg het hele land bergachtig is.

Verrassend genoeg deden deze landschappen hem denken aan Hida, zijn geboortestad, genesteld in de bergen. Er stonden hier en daar wel bananenbomen, maar er waren zoveel naaldbomen dat hij zich in Japan waande.

De bestuurder van de minibus stopte op een plek met minder begroeiing, zodat Sawada kon genieten van het landschap. In een bocht van de bergkam, met een mooi uitzicht, lag een lang verlaten café. Door een barst in het glas kon men de betonnen vloer zien, bedekt met water en een massa geelachtig mos. Aan de muur hing nog steeds een ingelijste foto van de president van het land.

Sawada kon zijn ogen niet afhouden van de stugge man met de doordringende blik, wiens gelijkenis op de biljetten van honderd frank stond. De Rwandese president daarentegen was een knappe man die prima een bijrol in een film had kunnen spelen.

Het dorp direct na het oversteken van de bergketen heette Muranviya. Naar verluidt was daar ten tijde van de dynastieke periode de hoofdstad gevestigd. Nu leek het een typisch bergdorp. Zoals elke zondag was het marktdag op het open plein. De inwoners van de naburige dorpen hadden graan en groenten meegebracht. Sawada was

vooral geïnteresseerd in het fruit. De schil van een van de bolvormige vruchten bood hem weerstand. Maar een van zijn metgezellen nam de vrucht van hem over en opende ze als bij toverslag. Ze bevatte een korf van kleine zwarte zaden, omhuld met heldergeel vruchtvlees waarvan de zoetzure, prikkelende smaak gecombineerd werd met een frisse geur

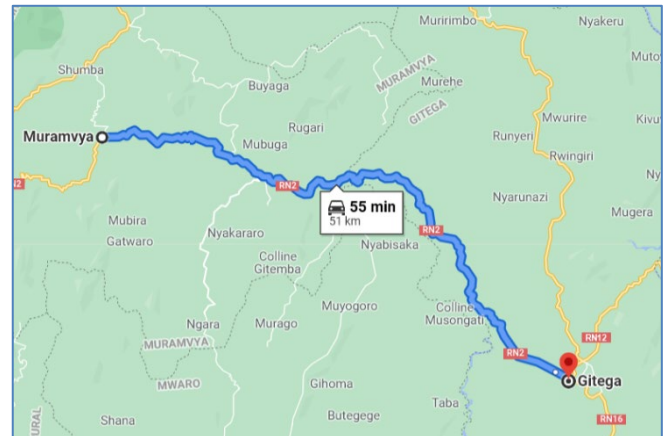
Op een kraam was een zwerm vliegen neergestreken op een zwarte, gemummificeerde paling. De scherpe tanden en angstaanjagende ogen deden echter vermoeden dat het om een gevaarlijke vissoort ging. Er hing een sterke geur rond, toch leek hij niet gerookt te zijn. Zou hij nog wel eetbaar zijn? De ananassen en mango's wekten evenmin vertrouwen.

Een van Sawada's metgezellen sprak hem er over aan zonder zijn stem te dempen of het zich aan te trekken dat verkoper hem kon verstaan. Geconfronteerd met zijn onverschilligheid, dacht Sawada dat de dorpingen geen Frans verstonden. Maar het werd snel duidelijk dat het zijn metgezellen geen zier kon schelen wat zij dachten.

Zij verachtten hen door bijvoorbeeld zonder schroom levensmiddelen uit de kramen te nemen om ze hem te tonen en ze dan achteloos terug te gooien, zonder zelfs maar te pretenderen te willen kopen. Hun gedrag vertoonde de arrogantie van heren, zonder het minste respect voor het voedsel dat op de grond lag. Hun houding ging veel verder dan het gebruikelijke gevoel van superioriteit van stedelingen over boeren. Voor

Sawada, was het een revelatie. Om iets te begrijpen over de situatie in het land moest men dit hebben meegemaakt¹.

Daarna gingen ze weer op weg. Volgens de kaart strekte het bergachtige gebied zich uit van Muramvya tot Gitega en verder tot de oostgrens. Het kleine bergachtige Burundi kent geen natuurlijke rijkdommen. De meeste mensen hebben geen andere keuze dan te leven van het verbouwen van koffie en maïs gebruik makend van brandlandbouw².

De chauffeurs zijn hier arrogant. Ze toeteren luid als ze boeren of een kudde schapen op de weg zien die zich dan in een kluwen op de berm van de weg werpen.

De donkere huidskleur van de vrouwen contrasteerde met hun felgekleurde gewaden. Veel van deze mensen op blote voeten waren vrome christenen die van de zondagsmis naar huis gingen. Misschien waren zij wel christen om dezelfde reden als Japanners van zijn generatie? Het christen zijn wordt vaak geassocieerd met het behoren tot een hogere sociale klasse en een hogere intellectuele ontwikkeling;

...

---

¹ Ongetwijfeld gaat het hier over een Papaja

² Brandbouw of slash-and-burn agriculture is een methode in de zwerflandbouw om een stuk woeste grond te ontginnen. Aangezien dood hout beter brandt dan levend hout, worden bomen gedood door er diepe inkepingen in te hakken, vaak aan het begin van het droge seizoen. Enige maanden later worden deze bomen afgebrand.